

Innst. S. nr. 4

(1999-2000)

Innstilling fra justiskomiteen om Billighetserstatninger av statskassen

St.prp. nr. 72 (1998-1999)

Til Stortinget

1. BILLIGHETSERSTATNINGS- UTVALGETS ARBEID

Etter redegjørelsen for Billighetserstatningsutvalgets arbeid inntatt i St.prp. nr. 31 (1998-1999) har Billighetserstatningsutvalget behandlet 116 saker. Det er innvilget billighetserstatning i 34 saker med til sammen 2 420 000 kroner.

Utskrift av Billighetserstatningsutvalgets vedtak og dokumentene i samtlige saker følger vedlagt proposisjonen som uttrykt vedlegg.

2. GJENNOMGANG AV BILLIGHETS- ERSTATNINGSORDNINGEN

2.1 Sammendrag

Dagens ordning

I St.prp. nr. 89 (1995-1996) varslet departementet at det ville ta initiativ til en gjennomgang av billighetserstatningsordningens prinsipper og saksbehandlingsregler, herunder organiseringen av sekretariatet. Antall søknader og utbetalte beløp har økt kraftig de siste år.

I Innst. S. nr. 75 (1996-1997) uttalte Justiskomiteen at den var enig med departementet i at det er behov for en slik gjennomgang. Komiteen fant det for øvrig lite heldig at Stortinget skal behandle en rekke enkeltsaker vedrørende billighetserstatninger, men presiserte at billighetserstatningsordningen må organiseres med utgangspunkt i at dette er, og fremdeles skal være, Stortingets egen vederlagsordning. Komiteen ønsket bl.a. vurdert en ordning der forvaltningen avgjør sakene i første instans, men hvor det er mulig å anke til et utvalg for billighetserstatninger oppnevnt av Stortinget. Stortinget ville da kunne bli orientert om utviklingen, saksmengden og sakstyper gjennom årlige meldinger fra utvalget for billighetserstatninger.

Under behandlingen av Innst. S. nr. 25 (1998-1999) vedtok Stortinget følgende forslag:

"Stortinget ber regjeringen utrede alternative organisasjonsmodeller for behandlingen av billighetserstatningssaker og fremlegge saken for Stortinget i løpet av 1999."

I proposisjonen gis videre en redegjørelse for billighetserstatningsordningen. Det fremgår bl.a. at ordningen er basert på sedvane og er ikke nærmere regulert i formelle regler. Med billighetserstatning menes erstatning som ytes på grunnlag av en rimelighetsvurdering, uten at det foreligger rettslig grunnlag for erstatningsansvar. Ved vurderingen blir det lagt vesentlig vekt på om skaden har sammenheng med kritikkverdige forhold fra det offentliges side. Ordningen omfatter også andre saker, for eksempel personskader som følge av straffbare handlinger utført før voldsoffererstatningsforskriften trådte i kraft.

Billighetserstatning innvilges som hovedregel til enkeltpersoner, og bare til den som selv er kommet uheldig ut. Kun unntaksvis gis erstatning til pårørende/etterlatte.

Gjennom billighetserstatningsordningen har man ikke tatt sikte på å dekke det samlede økonomiske tap en søker måtte ha lidd. Uttrykket "håndsrekning" er dekkende for formålet med en innvilgelse.

Billighetserstatningsordningen har i dag ingen foreldelsesregler, og søknadsgrunnlag som ligger langt tilbake i tid kan vanskeliggjøre en effektiv og forsvarlig saksbehandling. Det bør derfor vurderes om det bør fastsettes en foreldelsesfrist under billighetserstatningsordningen.

Billighetserstatningsordningen fungerer ikke som et korrektiv eller supplement til andre ordninger. Det er for eksempel ansett som lite hensiktsmessig å la billighetserstatningsordningen supplere områder der myndighetene positivt har vurdert det offentliges erstatningsansvar, f.eks. Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) og ordningen med voldsoffererstatning. Saker

som faller inn under slike andre kompensasjonsordninger blir som hovedregel avslått.

Søknader som krever omfattende og kompliserte rettslige eller bevismessige vurderinger som naturlig hører inn under domstolene, er i praksis avslått etter ordningen. Det samme gjelder der kravet har vært prøvet for domstolene uten at søkeren har vunnet frem.

Departementets vurderinger og forslag til endringer

Justisdepartementet finner for sin del ikke grunn til å foreslå lovfesting av billighetserstatningsordningen.

Departementet har siden 1981 innehatt sekretariatsfunksjonen for billighetserstatningsordningen. De fleste sakene blir forelagt vedkommende fagdepartement eller annen faginstans. Når faginstansen har avgitt uttalelse, skriver Justisdepartementet en innstilling til Billighetserstatningsutvalget som fatter vedtak. Billighetserstatningsutvalgets avgjørelser kan påklages til Stortinget.

Det foreslås at avgjørelsesmyndigheten i første instans inntil videre tillegges Justisdepartementet, men at det tas forbehold om en nærmere vurdering av hvilket forvaltningsorgan som bør behandle sakene i første instans. Det forvaltningsorgan Stortinget delegerer vedtakskompetanse til, bør av effektivitetsgrunner også inneha sekretariatsfunksjonen.

I enkelte tilfelle må det være anledning for vedtaksmyndigheten å la klageutvalget avgjøre saken. Dette vil spesielt være aktuelt hvor et større antall personer søker billighetserstatning i prinsipielle eller politisk brennbare saker.

Justisdepartementet har i dag kompetanse til å avvise søknader om fornyet behandling dersom det ikke foreligger nye opplysninger. Dette er også praktisert ved søknad om fornyet vurdering av erstatningens størrelse på grunn av hevning av det generelle erstatningsnivå. Justisdepartementet har dessuten kompetanse til å avvise klart uforståelige søknader. Denne avvisningskompetanse bør fortsatt tilligge vedtaksmyndigheten.

I tillegg bør det være en generell avvisningsadgang for forhold som faller utenfor ordningen fordi de er omfattet av andre erstatnings-, trygde- eller forsikringsordninger. Det samme gjelder søknader som innebærer kompliserte rettslige eller bevismessige vurderinger som naturlig faller inn under domstolene, eller der søkeren mener å ha et erstatningskrav som ikke er foreldet. Søknader der det offentlige bistand i saken ikke er avsluttet, må også etter omstendighetene kunne avvises. Det samme bør gjelde søknader som er begrunnet med forhold som etter fast praksis klart ikke gir grunnlag for billighetserstatning.

Justisdepartementet foreslår at vedtaksmyndigheten gis kompetanse til å avvise og avslå søknader i samsvar med dette.

Forvaltningsorganet som skal avgjøre søknader om billighetserstatning i første instans bør ha en øvre beløpsgrense å forholde seg til. Det samme gjelder klageinstansen. Justisdepartementet foreslår at denne settes til 200 000 kroner slik Stortinget besluttet på

bakgrunn av Innst. S. nr. 75 (1996-1997), og til 500 000 kroner i HIV-saker. I andre saker hvor det er aktuelt å tilkjenne erstatning med mer enn 200 000 kroner må saken, som i dag, forelegges Stortinget.

Dersom vedtakskompetansen flyttes til et forvaltningsorgan, bør klagen kunne behandles av Stortingets Billighetserstatningsutvalg som da blir et klageutvalg.

I dag opereres det med en klagefrist på seks måneder. Justisdepartementet foreslår at denne fristen forkortes til to måneder.

Klageutvalget bør i årlige meldinger orientere Stortinget om saksmengder, sakstyper og om utviklingen av billighetserstatningsordningen. Utvalget må også fortsatt ha anledning til å fremme erstatningssaker av særlig politisk art for Stortinget.

De foreslåtte organisatoriske endringer vil medføre en reduksjon i saksbehandlingstiden idet saksbehandlingen vil skje gjennom færre ledd.

Vedtaks- og klageinstansen tiltrer så snart Stortinget har vedtatt forslaget, og fra det tidspunkt departementet bestemmer. De vedtatte endringer vil få virkning for alle søknader som fremsettes etter ikrafttredelsestidspunktet, og på søknader som på ikrafttredelsestidspunktet ikke er oversendt Billighetserstatningsutvalget til avgjørelse.

Klager over vedtak som er fattet i Billighetserstatningsutvalget før vedtaksmyndigheten er overført til forvaltningen, må fortsatt fremmes for Stortinget. Tilsvarende gjelder tilrådingssaker.

2.2 Komiteens merknader

2.2.1 Generelt

Komiteen er tilfreds med at Regjeringen har lagt fram sin vurdering av billighetserstatningsordningens prinsipper og organisering. Antall saker har økt kraftig de siste årene, noe som også fører til flere klagesaker til behandling i Stortinget.

Komiteen har tidligere bedt om at det skulle bli foretatt en utredning av hvordan saker vedrørende billighetserstatninger bør behandles, jf. Innst. S. nr. 75 (1996-1997) og Innst. S. nr. 25 (1998-1999). Hovedårsaken til dette er at dagens ordning innebærer at Stortinget behandler et stort antall enkeltsaker, og at slik saksbehandling ligger på siden av det som hører til Stortingets naturlige oppgaver.

Komiteen viser til at saksbehandlingstiden har økt betraktelig, noe som bl.a. skyldes den voldsomme økningen i antall saker. I de fleste saker vil saksbehandlingen ta mellom 1 og 2 år.

Komiteen slutter seg til Regjeringens vurderinger av prinsippene for tildeling, begrensninger, og avvisning av saker vedrørende billighetserstatning. Komiteen viser til at det foreligger en langvarig praksis for hvilke rimelighetsvurderinger som legges til grunn i saksbehandlingen, og mener denne praksis bør videreføres.

Komiteen vil presisere at billighetserstatning skal være en håndrekning der det utmåles et skjønnsmes-

sig beløp basert på rimelighet. Selve grunnideen for denne erstatningsordningen er at den skal kunne gi en aksept og en anerkjennelse av at den som får erstatning har kommet spesielt uheldig ut i forhold til andre det er naturlig å sammenlikne med. Erstatningssummene tar ikke sikte på å dekke det tap vedkommende har hatt.

Komiteen er enig i at billighetserstatning ikke skal reguleres ved lov. Lovreguleringen kan lett bli så stram at en mister muligheten til å fange opp de som faller gjennom det etablerte og regulerte sikkerhetsnett av ordninger.

2.2.2 Foreldelsesfrist

Komiteen har merket seg at blant klagesakene kan søknadsgrunnlaget gå mer enn 50 år tilbake i tid, noe som kan vanskeliggjøre en effektiv og forsvarlig saksbehandling. Komiteen mener likevel at det i enkelte tilfeller fortsatt kan være behov for å kunne tilkjenne erstatning i "gamle" saker.

Komiteen viser til at det vil variere fra saksforhold til saksforhold i hvilken grad dokumentasjon vanskeliggjøres fordi saken er gammel, og mener det er riktig at det i minst mulig grad settes formelle vilkår som begrenser muligheten til å søke billighetserstatning. Komiteen finner det derfor lite hensiktsmessig å ha en generell foreldelsesfrist.

Komiteen ser imidlertid at det vil kunne være vanskelig å dokumentere forhold som ligger svært langt tilbake i tid. Komiteen viser til at søknader i enkelte tilfeller kan avvises, bl.a. der søknaden er klart uforståelig. Komiteen mener avvisningsadgangen bør utvides til også å omfatte søknadsgrunnlag som ligger langt tilbake i tid, og der det av den grunn vil være uforholdsmessig vanskelig å fremskaffe tilstrekkelig grunnlag for å vurdere saken på en betryggende måte. Komiteen finner det ikke nødvendig å fastsette noen bestemt tidsgrense for når en slik avvisningsgrunn kan benyttes.

2.2.3 Organisatoriske endringer

Komiteen har merket seg at det synes noe tilfeldig hvem som har kjennskap til billighetserstatningsordningen. Komiteen er enig med Regjeringen i at dette kan bedres ved målrettede informasjonstiltak for å gjøre ordningen bedre kjent for aktuelle søkere. Komiteen regner med at dette løses på en hensiktsmessig måte og ber om at tiltak som nevnt vurderes innen rimelig tid.

Komiteen slutter seg til at øvre beløpsgrense for erstatning som tildeles fra Billighetserstatningsutvalget settes til kr 200 000, og for HIV-saker kr 500 000 som tidligere vedtatt.

Komiteen støtter de foreslåtte endringene når det dreier seg om Stortingets rolle ved en ny organisering. Komiteen viser til at Stortinget vil behandle saker der det er aktuelt å tilkjenne erstatning med mer enn kr 200 000, saker av særlig politisk art som oversendes fra utvalget og årsmeldingen for billighetserstatningsordningen. Gjennom behandling av årsmeldinger vil Stor-

tinget holdes orientert om utviklingen, og kunne gi sine signaler og synspunkter.

Komiteen antar at saker av "særlig politisk art" som fortsatt skal kunne fremmes for Stortinget, i første rekke vil dreie seg om saker der flere fremmer sammenlignbare søknader innenfor samme problemområde. Utvalget vil imidlertid også kunne fremme enkeltstående søknader for Stortinget, der man mener saken reiser prinsippsspørsmål som gjør det ønskelig med en mer omfattende politisk behandling.

Komiteen vil understreke at billighetserstatningsordningen er Stortingets egen ordning. Som gjennomgangen foran viser, skal den kunne fange opp saker som synes erstatningsberettiget, men som ikke fanges opp av andre, ordinære ordninger. Dette tilsier at det er viktig at avgjørelsene tas på grunnlag av et folkelig skjønn, mer enn på et juridisk og regelbundet grunnlag. Komiteen ser derfor prinsipielle betenkeligheter med å delegere avgjørelsesmyndighet til Justisdepartementet eller et annet forvaltningsorgan, særlig siden dette i tilfelle ville skje uten at det følger lovverk eller regler med delegeringen.

Komiteen viser til at komiteen i tidligere innstillinger der departementet bes om å utrede en omlegging av ordningen, har bedt om at ulike modeller blir vurdert, og at den modellen departementet skisserer i proposisjonen har vært nevnt som en mulig løsning. Komiteen har etter en nærmere vurdering av de hensyn som er nevnt ovenfor kommet til at Billighetserstatningsutvalget fortsatt bør ha avgjørelseskompetansen i første instans, men legger, som foreslått i proposisjonen, opp til at gjeldende klageadgang til Stortinget ikke opprettholdes.

Ved at Billighetserstatningsutvalget får alle sakene som skal realitetsbehandles, sikrer vi at alle søkere får sine søknader vurdert av det utvalget Stortinget har oppnevnt. Alle søknader som realitetsbehandles vil bli gjennomgått og vurdert av to instanser, siden forvaltningsorganet forbereder saken og gir sin innstilling til konklusjon til Billighetserstatningsutvalget.

Komiteen går inn for at Billighetserstatningsutvalget fortsatt skal bestå av to stortingsrepresentanter og en høyesterettsdommer.

Komiteen går inn for at Justisdepartementet fortsatt skal ha sekretariatsfunksjonen, innhente faglige vurderinger fra fagdepartement og andre instanser og ellers forberede sakene for Billighetserstatningsutvalget. Komiteen har merket seg at departementet har tatt forbehold om en nærmere vurdering av hvilket forvaltningsorgan som bør behandle sakene i første instans, og regner med at det samme forbeholdet gjelder selv om vedtaksmyndigheten ikke blir delegert.

Komiteen går inn for at departementet skal ha myndighet til å avvise saker slik det er beskrevet i proposisjonen pkt. 2.6 og i denne innstilling pkt. 2.2.2. Komiteen forutsetter at avvisningsadgangen bare benyttes der det er klart at søknaden skal avvises, og at saken fremmes for utvalget dersom det er tvil om dette.

Komiteen regner med at denne ordningen vil medføre en reduksjon i saksbehandlingstiden, da Stortinget behandler langt færre enkeltsaker. Komiteen peker på at man slipper en gjentatt behandling av saker i departementet, siden alle sakene sendes direkte til Stortingets billighetserstatningsutvalg for endelig avgjørelse.

Komiteens forslag til endringer i behandlingsprosedyrene fremgår av komiteens tilråding til vedtak I.

3. KLAGESAKER

Sak nr. 1

NN, født 1942, har søkt om billighetserstatning etter at hun ble smittet av hepatitt C ved blodoverføring under et opphold på X i 1973, og hun skal være påført leverbetennelse gjennom blodoverføringen.

Helsetilsynet fant at det er liten tvil om at en kronisk leverbetennelse med virus av type C ble påført søker ved blodoverføringene ved X i 1973. Det er først etter 1990 at man ved norske blodbanker har vært i stand til å teste blodgivere med henblikk på dette viruset. Etter Helsetilsynets vurdering foreligger det i søkers tilfelle en lett, kronisk betennelse i leveren. På bakgrunn av ovenstående anbefalte tilsynet billighetserstatning med 100 000 kroner.

Justisdepartementet gjorde oppmerksom på at Foreningen for Blødere i Norge har vært i kontakt med departementet i forbindelse med at ca. 150 blødere er smittet med hepatitt C og at disse trolig vil søke om billighetserstatning på et senere tidspunkt. Henvendelsen derfra ble videresendt til Helsetilsynet som foreslo at "Alle som er smittet med HCV får utbetalt 100 000 kroner i billighetserstatning fra staten. De som har utviklet eller senere utvikler skrumplever (20 pst.) får ytterligere 100 000 kroner i billighetserstatning fra staten".

Billighetserstatningsutvalget bemerket bl.a. at alle som ved blodoverføring innen helsevesenet er blitt smittet med hepatitt C, bør gis en billighetserstatning uavhengig av om det er noe å bebreide helsevesenet, men mente at utgangspunktet for erstatningsutmålingen må være at søknaden skal undergis en individuell behandling. Generelle høye erstatningsutmålinger, slik som foreslått av Helsetilsynet, vil være i strid med dette.

Billighetserstatningsutvalget konkluderer med at man vanskelig finner å kunne følge Helsetilsynets forslag om en generell erstatning på 100 000 kroner til alle hepatitt C smittede. For de fleste smittede - som etter det opplyste ikke har særlig direkte plager av smitten - vil beløpet ikke harmonere med de billighetserstatninger som ellers gis for helseskader. De økonomiske konsekvenser av forslaget - for blødere alene over 15 mill. kroner, tilsier også at dette prinsipielle spørsmål bør Stortinget ta stilling til.

Når det gjelder den konkrete saken, viste Billighetserstatningsutvalget til at Helsetilsynet ikke fant sann-

synlighetsovervekt for at søkerens ledd- og muskelsmerter skyldtes leverbetennelsen, og at utfallet av behandlingen av leverbetennelsen var usikker. Utvalget satte etter dette erstatningen til 25 000 kroner, og ba om at saken ble forelagt Stortinget til avgjørelse samtidig som klagesak nr. 2.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at både Helsetilsynet og Billighetserstatningsutvalget har anbefalt at det gis billighetserstatning til alle som er blitt hepatitt-C smittet. Komiteen er enig i dette, og slutter seg for øvrig til utvalgets synspunkter om at slik erstatning bør utbetales etter en individuell vurdering av den enkelte sak. I denne forbindelse vil komiteen be om at det vurderes om det ved utmålingen av erstatningen også bør tillegges vekt dersom søkeren er bløder, med de medisinske konsekvenser dette medfører for søkeren.

Komiteen er kjent med at det fortsatt er mye usikkerhet knyttet til de langsiktige konsekvensene av en hepatitt C-smitte. Ifølge Helsetilsynet utvikler hele 80 pst. av de smittede en kronisk leverbetennelse, og av disse får ca. 20 pst. skrumplever eller kreft. Komiteen viser til at Helsetilsynet foreslår en tilleggsbevilgning på kr 100 000 til dem som har utviklet eller senere utvikler skrumplever.

Komiteen mener for sin del at det vil være riktig å foreta en individuell vurdering av hvilket beløp som eventuelt bør ytes der hepatitt-C smitten har medført alvorlige skader, og finner det ikke naturlig å fastsette et standardbeløp for en bestemt type skadefølge. Komiteen peker på at også andre alvorlige skader enn skrumplever etter omstendighetene vil kunne gi grunnlag for en vesentlig øket erstatning, for eksempel utvikling av kreft.

Komiteen anbefaler ut fra det som er sagt ovenfor at erstatningen i sak 1 økes med kr 35 000, slik at det innvilges billighetserstatning med totalt kr 60 000.

Sak nr. 2

NN, født 1923, har søkt om billighetserstatning fordi hun ble påført hepatitt C-virus i forbindelse med medisinsk behandling.

Helsetilsynet fant det sannsynlig at søker ble påført smitte under en operasjon i 1986. Med bakgrunn i at det på denne tiden ikke foregikk systematisk testing av giverblod her i landet med henblikk på denne type virus, kom Helsetilsynet til at det ikke var noe å bebreide helsevesenet. Billighetserstatning ble ikke anbefalt. Justisdepartementet sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, men Billighetserstatningsutvalget kom til at søker av rimelighetsgrunner burde tilkjennes billighetserstatning med 25 000 kroner.

I klagen ble det anført at beløpet er for lavt sett hen til søkers store helseproblemer. Helsetilsynet viste til at klagen ikke inneholder nye medisinske opplysninger og opprettholdt sin tidligere tilråding.

Klagen ble fremmet i St.prp. nr. 86 (1997-1998), sak nr. 24. Stortinget behandlet 23. november 1998 innstil-

ling fra justiskomiteen om billighetserstatninger fra statskassen (Innst. S. nr. 25 for 1998-1999). Klagen ble ikke tatt til følge.

Justisdepartementet viser til Billighetserstatningsutvalgets uttalelse i sak nr. 1 og fremmer saken på ny.

Komiteen viser til sine merknader under sak 1 og anbefaler at billighetserstatningen økes med kr 35 000 til kr 60 000.

Sak nr. 3

NN, født 1935, har søkt om billighetserstatning på grunn av stadige smerter, store fordøyelsesplager og mange sykehusopphold etter magesåroperasjon ved X sykehus i 1969.

Helsetilsynet bemerket at det var liten tvil om at operasjonen har vært hovedårsaken til plager og senere behov for korrigerende inngrep. Man fant imidlertid at det her dreiet seg om nokså vanlige komplikasjoner, og tilsynet anbefalte ikke billighetserstatning. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurderinger, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres blant annet at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til søkers store smerter gjennom 30 år.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 4

NN, KK og LL født i henholdsvis 1937, 1961 og 1964, har søkt om billighetserstatning etter tap av mor og ektefelle, som begikk selvmord til tross for at hun var innlagt ved X-sykehus som deprimert og suicidal.

Helsetilsynet bemerket at det som hovedregel kun gis erstatning til den som selv har kommet spesielt uheldig ut av sin behandlingssituasjon, ikke til etterlatte eller pårørende. Helsetilsynet fant at det ikke forelå omstendigheter som gjorde det riktig å fravike hovedregelen i dette tilfellet, og billighetserstatning ble ikke anbefalt. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurderinger, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen vises det blant annet til at selv om NN ikke selv var pasient, hadde han et særdeles negativt møte med X sykehus.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 5

NN, født 1935, har søkt om billighetserstatning som følge av skader hun pådro seg i tarmen i forbindelse med strålebehandling.

Helsetilsynet legger til grunn at søkerens plager delvis har sammenheng med stråleskadet tarm. Tilsynet konkluderte imidlertid med at den behandling søker har fått har vært adekvat, og anbefalte ikke billighetserstatning. Justisdepartementet og Billighetserstat-

ningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres det blant annet at pasienter som er strålebehandlet overses i norsk helsevesen.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 6

NN, født 1946, har søkt om billighetserstatning på grunn av plager etter ankelbrudd i 1963. Hun anfører at ankelen ble satt sammen galt og at dette har ført til at evnen til å belaste benet har blitt drastisk redusert. Hun er 50 pst. uføretrygdet.

Statens helsetilsyn viste til at skaden ble behandlet etter datidens anerkjente metoder. Til tross for at behandlingen ble ansett som tilfredsstillende utviklet det seg slitasjeforandringer som ikke kan sies å være uvanlig ved denne type skade. Billighetserstatning ble ikke anbefalt. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres at behandlingen viste seg å være feil og at X sykehus tidlig oppdaget dette.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 7

NN, født 1933, har søkt om billighetserstatning i det hun mener at hennes ektefelles død i 1992 kunne vært unngått hvis han hadde blitt innlagt på sykehus på et tidligere tidspunkt.

Helsetilsynet bemerket at det som hovedregel bare er den som selv har kommet spesielt uheldig ut av sin behandlingssituasjon som kan kreve billighetserstatning, ikke etterlatte. Helsetilsynet fant ikke at det var grunnlag for å fravike hovedregelen i dette tilfellet, og anbefalte ikke billighetserstatning. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurderinger, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen vises det til tidligere anførsler.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 8

NN, født 1924, har søkt om billighetserstatning som følge av stråleskade etter behandling for kreft. Søker fikk fjernet livmor og eggstokker og ble etterbehandlet med radiuminnlegg. Det anføres at hun i forbindelse med operasjonen skal ha fått dobbel dose kvinnelig kjønnshormon i forhold til det hun skulle ha hatt.

Helsetilsynet viste til at radiuminnlegget kan ha reddet søkeren fra spredning av kreftsvulsten og at nedsatt tilheling er uunngåelig etter radiuminnlegg. Det er lite sannsynlig at misforståelsen som førte til en kortvarig

overdosering av det benyttede hormon har hatt skadelige virkninger. Helsetilsynet anbefalte ikke billighetserstatning. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres blant annet at søker har fått store skader etter kreftbehandlingen.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 9

NN, født 1969, har søkt om billighetserstatning som følge av påstått feildiagnose og feilbehandling etter at hun falt av hesteryggen i 1989. Hun ble 1-2 dager etter ulykken rekvirert til fysikalsk behandling istedenfor å få skaden nærmere undersøkt. I 1996 tok hun kontakt med kiropraktor som ved røntgen konstaterte at det var brudd i ryggen svarende til det stedet hun hadde slått seg i 1989.

Helsetilsynet fant at oppfølgingen av søkers kroniske rygg smerter måtte anses mangelfull idet det ikke ble foretatt røntgenundersøkelse, og anbefalte billighetserstatning med 50 000 kroner.

Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurderinger, og billighetserstatning ble innvilget med 50 000 kroner.

Søker har klaget over beløpets størrelse og hevder at det er svært lite i forhold til den sterkt forringede livskvalitet hun har fått.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 10

NN, født 1915, har søkt billighetserstatning på grunnlag av plager etter strålebehandling etter kreft i 1973.

Helsetilsynet viste til at søker ble behandlet i tråd med den gangs retningslinjer for behandling av livmorkreft. Behandlingen ble gitt så skånsomt som mulig, men søker utviklet til tross for dette, strålebivirkninger langt i overkant av hva man kunne forvente. Helsetilsynet anbefalte billighetserstatning med 50 000 kroner. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurderinger, og billighetserstatning ble tilkjent med 50 000 kroner.

I klagen anføres det at beløpet er for lavt sett i forhold til hennes plager.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 11

NN, født 1924, har søkt om billighetserstatning på grunn av skader etter feilbehandling ved brudd på lillefinger i 1987. Bruddet grodde slik at det oppsto en feilstilling.

Helsetilsynet uttalte at den opprinnelige skade burde ha vært behandlet av en spesialist i kirurgi på et sykehus, og anså behandlingen av skaden som helt inadekvat. Helsetilsynet anbefalte billighetserstatning med 50 000 kroner. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, og billighetserstatning ble tilkjent med 50 000 kroner.

I klagen vises til en spesialisterklæring vedrørende de store skadefølger for søker.

Med bakgrunn i søkerens omfattende følgetilstand etter skaden fant Helsetilsynet grunnlag for å anbefale billighetserstatning med ytterligere 50 000 kroner. Justisdepartementet fant at det tidligere innvilgede beløp var i samsvar med erstatningsnivået etter billighetserstatningsordningen, og anbefalte ikke ytterligere billighetserstatning. Saken ble på ny forelagt Billighetserstatningsutvalget som tiltrådte Justisdepartementets vurdering.

I klagen vises det til at det er lagt til grunn at behandlingen av skaden var kritikkverdig.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 12

NN, født 1940, har søkt billighetserstatning på grunnlag av smerter i nakken, ryggen og brystet etter en brystkreftoperasjon som søker mener var for omfattende.

Helsetilsynet fant at den aktuelle operasjon overveiende sannsynlig var årsak til søkers smertetilstand, og at en tilstand av denne karakter og omfang ikke er påregnelig. Det ble anbefalt billighetserstatning med 100 000 kroner. Justisdepartementet og Billighetsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, og billighetserstatning ble tilkjent med 100 000 kroner.

Det klages over beløpets størrelse, idet det anføres at beløpet ikke står i forhold til den reduksjon i livskvalitet som søker har hatt.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 13

NN født 1950, har søkt om billighetserstatning på grunn av senskade av nervesystemet etter strålebehandling for testikkelkreft.

Helsetilsynet fant at det er sannsynlig sammenheng mellom behandlingen og søkers nerveskade. Sykehuset fulgte datidens aksepterte retningslinjer, men i søkers tilfelle foreligger ikke en påregnelig komplikasjon. Billighetserstatning ble anbefalt med 150 000 kroner. Justisdepartementet sluttet seg til Helsetilsynets vurdering.

Billighetserstatningsutvalget satte, på bakgrunn av en tidligere tilsvarende sak, erstatningen til 100 000 kroner.

Det klages over beløpets størrelse.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 14

NN, født 1931, har søkt billighetserstatning på grunn av følgetilstand etter strålebehandling. Søker ble i 1980 behandlet operativt for bløtdelsvulst på baksiden av låret, og det ble senere gitt strålebehandling. I 1990 fikk han et spiralbrudd av lårbenets nedre del, som ble satt i sammenheng med strålebehandlingen 10 år tidligere. I 1994 ble benet amputert.

Helsetilsynet viste til at det er en overveiende sannsynlig sammenheng mellom strålebehandlingen og benbruddet ti år senere, og at dette er en meget sjelden komplikasjon etter slik behandling. Billighetserstatning ble anbefalt med 100 000 kroner. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, og billighetserstatning ble tilkjent med 10 000 kroner.

Det klages over beløpets størrelse.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 15

NN, født 1952, har søkt om billighetserstatning på grunn av manglende diagnostisering og medisinsk oppfølging av søkers pustebesvær, hvilket har ført til mangeårig arbeidsuførhet. Han ble innlagt på X ved et akutt tilfelle i 1992. Det viste seg å foreligge et "søvn-apnesyndrom", det vil si et en sterk tendens til snorking og uregelmessigheter i pustefunksjonen om natten. Det ble også påvist vanskelige passasjeforhold i øvre luftveier. Det ble av denne grunn nødvendig å lage en åpning nederst på halsen hvor det midlertidig ble satt et rør til hovedluftrøret.

Helsetilsynet anså det lite sannsynlig at den akutte forverringen i 1992 ville vært unngått selv om diagnosen søvnapne hadde blitt stillet tidligere, idet søkers overvekt var hovedelementet. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

Søker klaget over vedtaket, og anførte at hans sak på mange punkter bygger på gale opplysninger. Søker anførte også at det ble utvist grov uaktsomhet da det ved X ble operert inn luftrør, idet det først ble operert inn feil kanyle.

Helsetilsynet fant på bakgrunn av de nye opplysningene i saken at den manglende erkjennelse av sykdomsutviklingen hadde satt søker i en vanskelig økonomisk situasjon, og anbefalte billighetserstatning med 100 000 kroner. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurdering og billighetserstatning ble tilkjent med 100 000 kroner.

Det klages over beløpets størrelse.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 16

NN, født 1969, har søkt om billighetserstatning fra statskassen på grunn av en konstant, invalidiserende smertetilstand som oppsto etter en blindtarmoperasjon i 1987.

Helsetilsynet fant det overveiende sannsynlig at nerveskaden skyldtes inngrepet og sårbetennelsen etter dette, samt at betennelsen ville ha fått et mindre omfang hvis det var blitt lagt inn drenasje i sårhulen under operasjonen. Helsetilsynet anbefalte billighetserstatning med 100 000 kroner. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, og billighetserstatning ble tilkjent med 100 000 kroner.

I klagen anfører søker at erstatningen er satt for lavt i forhold til skadene hun er påført. Hun viser særlig til sin unge alder.

Helsetilsynet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 17

NN, født 1969, har søkt om billighetserstatning for senvirkninger etter hjernebetennelse som følge av koppevaksine. Skaden har ført til funksjonssvekkelse i form av bevegelsesforstyrrelser i finmotorikk og koordinasjon.

Helsetilsynet fant at hjerneskaden er en komplikasjon til koppevaksinasjonen og la vekt på at søker ble vaksinert til tross for at hun hadde feber umiddelbart før vaksinasjonen. Tilsynet anbefalte billighetserstatning med 75 000 kroner. Justisdepartementet sluttet seg til Helsetilsynets vurdering, mens Billighetserstatningsutvalget tilkjente erstatning med 100 000 kroner.

I klagen ble det anført at det tilkjente beløp var satt for lavt. Det ble vist til at søker, til tross for mange år som sykepleierstudent, ikke klarte å bestå praksisperioden på grunn av hjerneskaden.

Helsetilsynet opprettholdt sin tidligere tilråding. Stortinget behandlet klagen 15. juni 1998 etter innstilling fra justiskomiteen (Innst. S. nr. 217 (1997-1998)). Klagen ble ikke tatt til følge.

Søker har bedt om fornyet behandling av klagen, idet det vises til at hun nå har fått endelig avslag for så vidt gjelder muligheten til å kunne fortsette sin sykepleierutdannelse.

Helsetilsynet finner ikke at dette gir grunnlag for å anbefale ytterligere erstatning.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 18

NN, født 1954, har søkt staten om billighetserstatning for forsinket behandling av urinveisproblemer samt feil ved behandlingen av søkerens atfførings sak.

Helsetilsynet uttalte at søkeren ble påført unødige lidelser i nærmere fire år fordi hun ikke ble henvist til

spesialist i urinveissykdommer, og anbefalte billighetserstatning med 30 000 kroner. Rikstrygdeverket slo fast at det var begått feil i saksbehandlingen, men det var usikkert om riktig saksbehandling ville ha medført at søkeren hadde fått attføringsopplegg. Justisdepartementet fant at trygdeverkets mangelfulle behandling førte til en langvarig usikkerhet for søker, og anbefalte billighetserstatning med 50 000 kroner.

Billighetsutvalget innvilget billighetserstatningen med 70 000 kroner.

Det klages over beløpets størrelse. Det anføres at søker ville ha unngått å måtte gå fra sin stilling hvis riktig behandling var blitt gitt.

Helsetilsynet og Rikstrygdeverket finner ikke at klagen inneholder opplysninger som kan endre deres tidligere tilrådinger.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 19

NN, født 1939, har søkt om billighetserstatning med grunnlag i manglende medisinsk behandling, manglende trygdeytelser og problemer i forbindelse med at søkeren ble utvist fra en skole.

Helsetilsynet fant at søker ikke fikk adekvat behandling etter at han i en arbeidsulykke i USA ble påført kneskade. Fordi behandlingen skjedde i utlandet faller den utenfor anvendelsesområdet for billighetserstatningsordningen. Helsetilsynet la videre til grunn at legene ved X gjorde sitt beste for å rette opp skadene. Billighetserstatning ble ikke anbefalt. For så vidt gjelder anførselen om manglende trygdeytelser, uttalte Rikstrygdeverket at søker synes å ha blitt tilstått de ytelser som han til enhver tid har hatt krav på. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet uttalte at måtte antas at det neppe var tilstrekkelig grunnlag for utvisning fra skolen. Utvisningen kunne imidlertid ikke anses som direkte årsak til søkerens problemer, og billighetserstatning ble derfor ikke anbefalt.

Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til ovenstående instansers vurderinger, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen vises det til at det må foretas en samlet vurdering av de ulike forholdene.

Helsetilsynet og Rikstrygdeverket opprettholder sin tidligere tilråding.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet opplyser at det ut fra den dokumentasjon som nå foreligger, synes som om skolens organer har handlet i samsvar med dagjeldende regler om utvisning. Departementet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 20

NN, født 1952, har søkt om billighetserstatning som følge av manglende oppfølging av lærevansker i

grunnskolen. Søkeren hadde spesifikke lese- og skrivevansker som skoleverket grep fatt i for sent og på feilaktig måte.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet antok at søkerens første skole trolig burde ha satt inn mer målrettet hjelp på et tidligere tidspunkt, men at søkeren fikk tilfredsstillende undervisning på de neste skolene han gikk. Departementet fant ut fra datidens forhold, at den hjelp søkeren fikk ikke har vært så vidt mangelfull at han er kommet spesielt uheldig ut sammenlignet med andre i tilsvarende situasjon. Det ble på denne bakgrunn ikke anbefalt billighetserstatning. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til denne vurderingen, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres bl.a. at årsaken til at søkeren sluttet skolen i 1. klasse var at han ble mobbet og ved en rekke anledninger slått av læreren. Den sakkyndige rapporten departementet bygget sin vurdering på, gir et fortenget bilde av virkeligheten.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viser til at klagen ikke inneholder nye opplysninger som tilsier en endring av tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 21

NN, født 1930, har søkt om billighetserstatning som følge av manglende grunnskoleopplæring i Finnmark under krigen ved at skolen ble rekvirert. Som finsktalende hadde han heller ikke utbytte av skolegang han fikk etter evakueringen.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viste til at svært mange skoler ble stengt under krigen pga. forskjellige forhold, og at dette ikke i seg selv danner grunnlag for billighetserstatning. At søkeren ikke fikk utbytte av undervisning på norsk må ses på som et resultat av den allmenne fornorskning på den tiden og de pedagogiske konsekvensene dette hadde. Departementet anbefalte ikke billighetserstatning. Justisdepartementet sluttet seg til denne vurderingen. Billighetserstatningsutvalget bemerket at krigssituasjonen rammet mange, og at dette ikke kan danne grunnlag for billighetserstatning i dag.

I klagen påpekes at søkeren ikke er same. Det hevdes at det må anses å være grov forskjellsbehandling at samer skal være tilbudt gratis undervisning på 1950-tallet, når dette ikke ble tilbudt norske.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet beklager at de la til grunn at søkeren var samisk, men påpeker at de samme vurderingene må benyttes overfor samiske så vel som finsktalende barn for så vidt gjelder billighetserstatning. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 22

NN, født 1971, har søkt om billighetserstatning på grunn av at den undervisning han fikk på videregående skole var mangelfullt tilrettelagt for hans dysleksi. Søker har tidligere reist erstatningskrav mot X kommune for dette forhold. Kommunen ble frifunnet.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viste til at retten fant at det ikke forelå ansvarsgrunnlag for kommunen. Departementet fant heller ikke at søker var kommet spesielt uheldig ut i forhold til andre i samme situasjon, og anbefalte ikke billighetserstatning. Justisdepartementet uttalte bl.a. at byretten ikke fant at det forelå kritikkverdige forhold fra skolens side, og at en eventuell tilkjenning av erstatning vil forutsette en overprøving av domstolens vurdering. Departementet anbefalte ikke billighetserstatning.

Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til forberedende instansers vurderinger og konklusjon.

I klagen anføres at det rettslige grunnlaget for domstolsprøving og grunnlaget for søknaden om billighetserstatning er forskjellig.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viser til at klagen ikke inneholder nye opplysninger som gir departementet grunn til å endre sin tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 23

NN, født 1958, har søkt om billighetserstatning på grunn av mangelfull undervisning og feilplassering i spesialskole.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet uttalte at det er lite trolig at den vanlige skolen ville ha klart å tilrettelegge opplæring som var bedre tilpasset søkers behov og forutsetning. X skole kan vise til en forholdsvis gunstig statistikk over elever som enten tok videreutdanning eller var selvforsørgende etter gjennomført skolegang. Etter departementets vurdering kunne det ikke lastes X spesialskole at dette ikke lyktes i søkers tilfelle. Billighetserstatning ble ikke anbefalt.

Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til denne vurderingen, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen vises bl.a. til at to andre søkere som var elever ved samme skole i samme tidsrom, har fått billighetserstatning.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viser til at det i klagen ikke er fremført vesentlige synspunkter som tilsier en endring av tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 24

NN, født 1929, har søkt om billighetserstatning på grunn av mangelfull skolegang under krigen. Søkeren anfører at hun ikke fikk skolegang i det hele tatt fordi skolen ble rekvirert av tyskerne.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viste til det var skoletilbud i X frem til evakueringen i 1944. Søker hadde således skoletilbud i hele den peri-

oden hun var i opplæringspliktig alder. Billighetserstatning ble ikke anbefalt. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til denne vurderingen, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres at de tyske soldatene bosatte seg på skolen og internatet, og dette medførte at elevene ikke hadde mulighet til å få fullverdig undervisning.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 25

NN, født 1937, har søkt om billighetserstatning som følge av tapt skolegang under 2. verdenskrig samt mangelfull undervisning.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viste til at søkeren kan ha tapt ett skoleår som følge av krig eller gjenreise, men at dette ikke har satt henne i noe vesentlig verre stilling enn andre i samme situasjon. Selv om undervisningen foregikk på norsk og søkeren var samisktalende, må undervisningstilbudet vurderes ut fra datidens allmenne intensjon med for- norskingspolitikken. Billighetserstatning ble ikke anbefalt. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til denne vurderingen, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres at søker er funksjonell analfabet eller dyslektiker på grunn av mangelfull opplæring.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 26

NN, født 1934, har søkt billighetserstatning på grunn av mangelfull skolegang under 2. verdenskrig. Skolekontoret mangler opplysninger om søkerens skolegang. Søker anfører å ha fått 24 uker skolegang under krigen.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viste til at de 24 ukene skolegang under krigen tilsvarer tre skoleår, da internatelevne gikk på skole halv tid. Departementet fant ikke at søker har tapt vesentlig skolegang eller at han er kommet verre ut enn andre som følge av krigen. Billighetserstatning ble ikke anbefalt. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til denne vurderingen, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres at 24 ukers skolegang under krigen vanskelig kan tilsvare tre års ordinær skolegang. Søker viser også til at han hadde lite utbytte av skolegangen fordi undervisningen foregikk på norsk, mens han var samisktalende.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 27

NN, født 1929, har søkt om billighetserstatning på grunn av mangelfull grunnskoleopplæring. Søkerens familie var reisende.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viste til at søker ikke har fått den grunnskoleopplæring hun hadde krav på, og anbefalte å gi billighetserstatning med 60 000 kroner. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til fagdepartementets vurdering, og billighetserstatning ble innvilget med 60 000 kroner.

Det klages over beløpets størrelse.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viser til det innvilgede beløp er i samsvar med det nivå som Stortinget har anbefalt i slike saker.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 28

NN, født 1951, har søkt om billighetserstatning på grunn av mangelfull oppfølging av dysleksi samt feilplassering i spesialklasse for problembarn.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viste til at søker ble utvist i 6. klasse, og at han ikke fikk tilbud om å fullføre skolegangen. Utvisning ble gjennomført uten gyldig vedtak, og pliktig melding til barnevernet ble ikke foretatt. Departementet anbefalte billighetserstatning med 100 000 kroner.

Justisdepartementet bemerket at det på grunn av manglende dokumentasjon var vanskelig å bringe på det rene hvilken fremgangsmåte som ble fulgt og hvorvidt den var kritikkverdig. Ut fra praksis i sammenlignbare saker fant departementet å anbefale erstatningen satt til 75 000 kroner. Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Justisdepartementets vurdering, og billighetserstatning ble innvilget med 75 000 kroner.

Det klages over erstatningens størrelse.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet fastholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 29

NN, født 1945, har søkt om billighetserstatning fordi han uberettiget ble arrestert og holdt i varetekt tiltalt for hallikvirksomhet i 71 dager. Søker ble frifunnet, men fikk store problemer etterpå.

Justisdepartementet bemerket at de fant saken tvilsom. Det ble vist til at søker ikke hadde krevd erstatning etter straffeprosessloven, og at han ventet i ti år før han søkte om billighetserstatning. Departementet konkluderte under tvil med at det ikke var grunnlag for å anbefale billighetserstatning. Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Justisdepartementets konklusjon, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres at den nye straffeprosessloven ville gitt søker en ubetinget rett til erstatning.

Riksadvokaten er uenig i dette. Det vises til at søker ikke har dokumentert at han har lidt skade ved varetektsfengslingen. Justisdepartementet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 30

NN, født 1946, har søkt om billighetserstatning på grunn av psykiske skader som følge av seksuelle overgrep i hennes oppvekst. Skadevolderne er oppgitt å være søkerens nå avdøde far og bestefar.

Justisdepartementet fant det tilstrekkelig sannsynliggjort at søker var blitt utsatt for seksuelle overgrep fra sin far. Ut fra en sammenligning med tilsvarende saker, ble billighetserstatning anbefalt med 70 000 kroner. Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Justisdepartementets vurdering, men forhøyet erstatningsbeløpet til 100 000 kroner.

I klagen anføres at erstatningens størrelse ikke står i forhold til de overgrep hun har vært utsatt for.

Justisdepartementet kan ikke se at det i klagen fremsettes nye opplysninger som tilsier en endring av erstatningsbeløpet.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 31

NN, født 1943, har søkt om billighetserstatning på bakgrunn av konsekvensene av kommunikasjonsproblemer mellom søkeren som pårørende og sykehuspersonellet, i forbindelse med at hennes far var innlagt på X sykehus. Søker anfører særlig at sykehuset ikke skal ha tatt til følge hennes fars ønske om at hun skulle ta seg av hans økonomiske anliggender, og at sykehuset heller ikke anbefalte at hun skulle bli oppnevnt som hjelpeverge.

Saken har tidligere vært forelagt Helsetilsynet som klagesak og ble derfor ikke oversendt på ny. X overformynderi uttalte bl.a. at denne saken ikke er blitt behandlet annerledes enn det som er vanlig i saker om hjelpevergeoppnevninger.

Justisdepartementet viste til at billighetserstatningsordningen som hovedregel ikke gjelder erstatning til etterlatte. Den del av søknaden som gjelder søkers anførsler mot sykehusets behandling av hennes far, er derfor ikke blitt nærmere vurdert. Videre bemerket departementet at overformynderiets beslutning hadde fulgt vanlig praksis. Billighetserstatning ble ikke anbefalt.

Billighetserstatningsutvalget tiltrådte forberedende instansers vurderinger, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anføres det at overformynderi gjorde feil ved å ikke oppnevne henne som hjelpeverge.

Overformynderi kan ikke se at klagen tar opp spørsmål som gir grunn til ytterligere bemerkninger.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 32

NN, født 1941, har søkt om billighetserstatning på grunnlag av oppholdet på X arbeidskoloni i over fem år. Søker anfører at hennes familie ble tvunget til å bo på arbeidskolonien, idet de ble truet med å bli fratatt barna hvis de flyttet. Det hevdes videre at ledelsen forholdt seg passiv ved å ikke gripe inn da faren utøvde vold mot henne. Søker hevder også at hun ble utsatt for seksuelle tilnærmelser fra en lærer under oppholdet på arbeidskolonien.

Sosial- og helsedepartementet viste til at oppholdet på arbeidskolonien i seg selv ikke var tilstrekkelig grunnlag for å bli tilkjent billighetserstatning. Deler av de påstander som er fremsatt i søknaden var av en slik art at de vanskelig lot seg dokumentere, og departementet anbefalte ikke billighetserstatning. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til denne vurderingen, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen hevdes at det må legges større vekt på oppholdets varighet og søkers psykiske problemer som følge av oppholdet på arbeidskolonien.

Sosial- og helsedepartementet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 33

NN, født 1928, har søkt om billighetserstatning på grunn av at han etter 25 år som maler er blitt arbeidsufør pga. løsemiddelskade. Han har fått diagnostisert løsemiddelskade og obstruktiv lungesykdom, men har kun fått yrkesskadeerstatning for løsemiddelskaden.

Kommunal- og regionaldepartementet bemerket at det faktum at søker ikke har fått godkjent lungelidelsen som yrkesbetinget, ikke stiller ham i en dårligere situasjon enn andre. At enkelte leger som har vurdert saken har vært av en annen oppfatning av hvorvidt lungelidelsen er yrkesbetinget, endret ikke departementets vurdering, og det anbefalte ikke billighetserstatning. Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget tiltrådte denne vurderingen.

Søker har i klagen bl.a. anført at en spesialist har ansett skaden som en yrkesskade samt at forsikrings-selskapet har anbefalt billighetserstatning.

Kommunal- og regionaldepartementet opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 34

NN, født 1945, har søkt om billighetserstatning på grunnlag av vanskelig økonomisk situasjon etter at søkerens attføringspenger ble stoppet i 1988.

Rikstrygdeverket bemerket at søker har fått behandlet sitt krav om attføringspenger og attføringshjelp etter gjeldende regelverk. Billighetserstatning ble ikke anbefalt. Justisdepartementet og Billighetserstatnings-

utvalget sluttet seg til Rikstrygdeverkets vurderinger, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

Det er i klagen vist til sendretlig saksbehandling samt manglende utredning med henblikk på løsemiddelskade.

Rikstrygdeverket viser til at det ikke foreligger nye opplysninger av betydning for deres konklusjon, og opprettholder sin tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

Sak nr. 35

NN, født 1940, har søkt om billighetserstatning som følge av manglende oppfølging fra det offentlige i de første årene etter annen verdenskrig. Søker mener å ha lidt et uforskyldt tap av far og hjem under krigen. Hyp-pige skoleskifter hadde ført til dårlige karakterer og mye mobbing.

Søknaden ble oversendt Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Forsvarsdepartementet. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet fikk opplyst fra søkeren at det ikke ble søkt om erstatning for opplevelsene på skolen. Forsvarsdepartementet viste til at mange personer ble skadelidende som følge av krigen og at dette ikke kan tilskrives norske myndigheter.

Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til Forsvarsdepartementets vurdering, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen ble anført at søknaden ikke var begrunnet med lidelsene under krigen, men at den var basert på den manglende oppfølging familien fikk etter krigen. Justisdepartementet fant at dette i realiteten innebar et helt nytt søknadsgrunnlag og valgte å legge søknaden frem for Billighetserstatningsutvalget på nytt etter å ha forelagt den for Barne- og familiedepartementet.

Barne- og familiedepartementet bemerket at søker har opplyst at han aldri hadde vært i kontakt med barnevernet og at han ikke ønsket at departementet kontaktet lokale myndigheter for å innhente mulig dokumentasjon i saken. På bakgrunn av dette kom departementet til at barnevernet ikke hadde hatt noen foranledning til å gripe inn overfor søker. Det ble ikke anbefalt billighetserstatning. Forsvarsdepartementet opprettholdt sin tidligere tilråding.

Justisdepartementet og Billighetserstatningsutvalget sluttet seg til de forberedende instansers vurdering, og billighetserstatning ble ikke tilkjent.

I klagen anfører søker bl.a. at hans morfar satt i X fangeleir etter krigen og at han ble plaget på grunn av dette. Søkeren hevder videre at han som krigsbarn har krav på erstatning.

Forsvarsdepartementet og Barne- og familiedepartementet viser til at klagen ikke inneholder nye opplysninger av betydning for saken og opprettholder sine tidligere tilråding.

Komiteen tilrår at klagen blir avslått.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjon og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

1. Justis- og politidepartementet får fullmakt til å avvise søknader om billighetserstatninger av statskassen i tråd med retningslinjene i Innst. S. nr. 4 (1999-2000).

2. Stortingets Billighetserstatningsutvalg får fullmakt til å tilstå billighetserstatning av statskassen med inntil 200 000 kroner for hver enkelt søknad, dog slik at grensen er 500 000 for HIV-ofre. Utvalgets avgjørelser kan ikke påklages.

Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn de nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig politisk art.

Utvalget utarbeider årlige meldinger til Stortinget om billighetserstatningsordningen.

3. Ordningen trer i kraft fra det tidspunkt Justisdepartementet bestemmer. Klager over vedtak som er fattet i Billighetserstatningsutvalget før ikrafttredelsestidspunktet fremmes for Stortinget.

II

Klagen fra følgende tas til følge og innvilges billighetserstatning:

Sak nr. 1. NN kr 60 000

Sak nr. 2. NN kr 60 000

III

Klagen fra følgende tas ikke til følge:

Sak nr. 3. NN

Sak nr. 4. NN
Sak nr. 5. NN
Sak nr. 6. NN
Sak nr. 7. NN
Sak nr. 8. NN
Sak nr. 9. NN
Sak nr. 10. NN
Sak nr. 11. NN
Sak nr. 12. NN
Sak nr. 13. NN
Sak nr. 14. NN
Sak nr. 15. NN
Sak nr. 16. NN
Sak nr. 17. NN
Sak nr. 18. NN
Sak nr. 19. NN
Sak nr. 20. NN
Sak nr. 21. NN
Sak nr. 22. NN
Sak nr. 23. NN
Sak nr. 24. NN
Sak nr. 25. NN
Sak nr. 26. NN
Sak nr. 27. NN
Sak nr. 28. NN
Sak nr. 29. NN
Sak nr. 30. NN
Sak nr. 31. NN
Sak nr. 32. NN
Sak nr. 33. NN
Sak nr. 34. NN
Sak nr. 35. NN

IV

Beløpene føres til utgift under kap. 2309 Tilfeldige utgifter, post 01.

Oslo, i justiskomiteen, den 20. oktober 1999

Kristin Krohn Devold
leder

Olav Teppen
ordfører

Jan Simonsen
sekretær